

Pozimi njih rast celó popolnoma zaostane. Toplota pa ni samo odvisna od solnčnih žarkov in njenih padov na zemljo, ampak odvisna je celó od zemlje same in njene sestave. Rahla peščena zemlja je mnogo toplejši kakor pa težka, ilovčasta in močvirna zemlja. Taka zemlja se le počasi ogreva, segretega zraka ne spušča v-se, ter ostane bolj hladna, in tako zabranjuje hitri razvitek rastlin. Pa tudi rastline same so celó različne gledé toplote zemlje, zato ene ljubijo bolj toplo, druge bolj hladno zemljo. Spoznavati mora zatoraj poljedelec zemljo in njeno toploto, da bode tudi tej primerne rastline sejal. Toplota zemlje odvisna je pa tudi od njene vlažnosti. Kakor se rastline razlikujejo gledé toplote, tako se tudi razlikujejo gledé vlažnosti, katera se v zemlji nahaja.

Voda je neobhodno potrebna rastlinski rasti. Le v vodi pomešano in raztopljeno rastlinsko hrano more rastlina v podobi rastlinskega soka po nježnih koreninah v-se srkati, ter razvijati posamesne organe. Voda v zemlji je pa le takrat uspešna, ako se je nahaja le toliko, kolikor je primerno je rastlinam, katere se na onem zemljišču nahajajo. Vodnim rastlinam je voda tako rekoč njih zemlja in zrak, tudi mužne rastline potrebujejo toliko vode, da pokriva njih korenine. Ali vse drugače so rastline, katere imenujemo zemeljske, ki jih kot poljedelci sejemo in pridelujemo. One potrebujejo znaka, primerne toplote zemlje, njene hrane, in le primerne mokrote.

Videli smo, kako neobhodno potreben je zrak, kako potrebna tudi primerna toplota poljskim rastlinam. Zrak pa le onda more uspešno delovati na rastlinske korenine in razkrojitev rastlinske hrane, ako more v zemljo in mu ni zaprta pot vsled preobilne vode v zemlji. Ravno tako rastline le vsled primerne mokrote morejo dobivati tudi primerno toploto. Da se pa to ravnovažje more vzdržavati, treba je, da se premokri zemlji odpelje voda, ter se s tem polajša vhod zraku in povikša zemeljska toplota. O tem uči nas drenaža ali odpeljavanje vode po cevkah iz močvirnih krajev.

II. Kako se spoznava mokrota zemlje.

Navadno spozna vsak gospodar že po pridelkih svojo zemljo, ter ali je mokra ali pa suha.

Težje vendar spoznavati je zemljo pri kupovanju zemljišč, osobito pa o suhem polletnem času. V takem slučaju treba je gledati samo na rastline, katere na onem zemljišču rastejo. Posebno plevelske rastline so one, katere najbolj mokro zemljo ljubijo, kakor na pr. pirnica (*triticum repens*), zlatica (*ranunculus*), meta (*mentha*), rapulja (*bromus secalinus*), šopulja (*agrostis spica venti*), gosja trava (*potentilla anserina*), osat (*cuicus arvensis*) itd. Še lagljeje se spoznava močvirnost zemlje, ako se na več krajih skopljejo jame po dva čevlja globoke. Hitro se začne v teh jamah nabirati voda, in pri nekoliko vlažnem vremenu popolnoma jame napolni. Primirjaje vodo v jamah z vremenom lahko se sklepa na več ali manjšo močvirnost v zemlji. Mokra zemlja je navadno bolj črne barve, človeške in živinske stopine se v nji poznajo, žita v taki zemlji postanejo rumena in lahko polegajo, sploh rastline v taki zemlji le počas rastejo in slabo napredujejo. (Dal. prih.)

Obrtnijske stvari.

Rusko olje najbolje sredstvo, da usnje postane mehko in trpežno.

Ker se usnja veliko rabi za obuvala človeška, pa tudi za konjsko opravo in druge reči, usnje zmi-

rom dražje postaja, zato se je jelo misliti, kako obdelati ga, da ostane volno in mehko pa dolgo časa trpežno.

Ribja mast se hvali, da ima imenovano moč, če se ž njo usnje večkrat maže; al skušnje so učile, da to ni tako, kakor se je mislilo; tudi ribja mast zoperno diši, in zato se le malo rabi za čevlje, škornice itd.

Po mnogovrstnih skušnjah je obveljalo narediti tako imenovano Rusko olje za usnje (*Russisches Lederöl*), katero nobene rečenih napak nima, ki jih ima ribja mast, ampak še celó lepo diši, pa tudi usnje tako volno in mehko naredi, da si ne moremo boljšega sredstva za trpežnost usnja želeli.

Kakor goba popiva usnje to olje, da močno vribati ga še celó treba ni. Škornice s tem oljem namazane ne puščajo vode skozi, vendar pa luknjic usnju tako ne zapró, da bi se noga ne mogla potiti. Kdor tedaj želi v mokrem vremenu suhe noge imeti, naj si škornjice namaže s tem oljem.

Vse to veljá tudi o koristi Ruskega olja za konjsko opravo, to je, za jermená, vajeti, komate itd. Naj ga gospodarji le poskusijo, in prepričali se bodo, da je res tako.

Dobiva se to olje pri Janezu Gronarju, fabrikantu tega olja, na Dunaju (*Kohlmarkt Nr. 5*) steklenice po 60 kr., 1 gold. in 80 kr. pa tudi v plehastih posodah po 5 in 10 funtov.

Tako Rusko olje priporoča „*Kärnt. Blatt*“, komur zaupamo, da je po gotovih skušnjah resnico govoril. Poskusimo!

To olje se bode tudi v Ljubljani dobivalo v štacuni gosp. Lasnika pred mostom.

Politične stvari.

Sprehod po političnem polju.

Izmed gorá 9. nov. □

Državni položaj se od časa, kar sem vam zadnjič pisal, ni dosti spremenil. Liberalna stranka je vpešala; nad samimi zmagami je prišla tako na kant, kakor nekdanji kralj Pyrrhus; gledati mora, kako se jej poprej nepoznane moči v obraz smejejo; pa ne more se geniti. So sicer še elementi, ki naprej gonijo tako zvani „*Fort-schrittsklub*“, a godí se jim, kakor divjemu lovcu v znani Bürgerjevi baladi: „obnebje je mahoma zatemnelo, psi se ne morejo več ganiti, in lovec tudi ne.“ Kako je to resnica, pokazalo je glasovanje o volitvi delegacij iz cele hiše poslanske, namesto iz posamesnih dežel. Moravski slovanofag in „*Vorreiter*“ liberalcev Fux ostal je v veliki manjšini. Znano je, da je cesar poljske ude delegacije zavolj njih patriotizma očitno in demonstrativno pohvalil, in da je bil v najviših krogih le en glas: namreč, ko bi se ta predlog od zbornice sprejel, in bi bili poljski poslanci iz delegacij ovrženi, ne bi bila potrjena ta postava. Oba nasprotna vetrova v viših krogih, namreč dvorski staroavstrijski in ministerski ustavoverski (prusaski), se še vedno borita za zmago; v oficijoznih listih je prevladal zopet ministerski piš, in kaže se, kakor bi se bile prepustile vajeti Auerspergovemu ministerstvu še za nekaj časa; pa kdor jasno vidi, lahko razloči, da je Albrehtizem na površji in da so ministerstvu po njem popolnoma zvezane roke: v konfesijonalnih stvaréh ne smé koraka več naprej; v državopravnih rečéh pa mu je dovoljeno, storiti še zadnje poskušnje za centralizacijo in germanizacijo; pa dela jih le z bornim uspehom, kakor so pokazale manifestacije iz vseh federalističnih deželnih zborov.

Nepričakovano pomoč dobilo je ministerstvo na „mladoslovenskih“, in poprej že na Rusinih, ki so